

COSMAS Ὁ Μελωδός saec. VII/VIII

HYMNI¹

- PG 98, 461 I. In Natalem Domini. Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ Πατρὸς γεννηθέντι ἀρ- 1895
 ρεύστως Υἱῷ, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ Παρθένου σαρκωθέντι ἀσπόρως, Χριστῷ
 τῷ Θεῷ βοήσωμεν· Ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρασ ἡμῶν, ἅγιος εἶ, Κύριε.
- PG 98, 461 Ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐξ αὐτῆς, Χριστέ, ἐκ τῆς Παρ- 1896
 θένου ἀνεβλάστησας, ἐξ ἕρους ὁ αἰνετὸς κατασκίου, δασέος ἤλθεσ, σαρκω-
 θεις ἐξ ἀπειράνδρου, ὁ ἄυλος καὶ Θεός, δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.
- PG 98, 461 Ἴδου ἡ Παρθένος, ὡς πάλαι φησίν, ἐν γαστρὶ συλλαβοῦσα, ἐκύησε Θεὸν 1897
 ἐνανθρωπήσαντα, καὶ μένει παρθένος· δι' ἧς καταλλαγέντες Θεῷ οἱ ἀμαρ-
 τωλοί, Θεοτόκον κυρίως οὔσαν, ἐν πίστει ἀνυμνήσωμεν.
- PG 98, 481 VI. Pro magna Feria V. [...] Τὴν ἀκαταίσχυντον, Θεοτόκε, ἐλπίδα σου 1898
 ἔχων, σωθήσομαι· τὴν προστασίαν σου κεκτημένος πανάμωμε, οὐ φοβηθή-
 σομαι· καταδιώξω τοὺς ἐχθροὺς μου καὶ τροπώσομαι, μόνῃν ἀντεχόμενος
 ὡς θώρακα τὴν σκέπην σου, καὶ τὴν παντοδύναμον βοήθειάν σου. Καὶ κα-
 θικετεύω βοῶν σοι· Δέσποινα, σῶσόν με ταῖς πρεσβείαις σου, καὶ ἀνάστησόν
 με ἐκ ζοφώδους ὕπνου πρὸς σὴν δοξολογίαν, δυνάμει τοῦ ἐκ σοῦ σαρκωθέν-
 τος Θεοῦ.
-
- PG 98, 462 I. In Natalem Domini. Ante saecula ex Patre nato sine semine 1895
 Filio, et novissime ex Virgine incarnato sine semine, Christo Deo cla-
 memus: O qui exaltasti cornu nostrum, sanctus es, Domine.
- PG 98, 462 Virga ex radice Iesse, et flos ex illa, Christe, ex Virgine germi- 1896
 nasti, ex monte laudabilis umbroso ac denso venisti, carnem assu-
 mens ex Virgine, qui spiritus es Deusque, gloria potentiae tuae, Do-
 mine.
- PG 96, 462 Ecce Virgo, ut olim dictum est, in utero concipiens peperit Deum 1897
 hominem factum, sed permanet virgo; per quam reconciliati Deo
 peccatores, ceu proprie Deiparam in fide laudemus.
- PG 98, 482 VI. Pro magna Feria V. [...] Quae non confundit, o Deipara, 1898
 spem tuam habens, salvus ero: patrociniū tuum obtinens, o imma-
 culatissima, non timebo: persequar inimicos meos et in fugam con-
 vertam, solam retinens veluti thoracem protectionem tuam, tuumque
 omnipotens auxilium. Et deprecor clamans ad te: Domina, salva me
 intercessionibus tuis, et exsuscita me a caliginoso somno ad tuam
 glorificationem, virtute eius, qui in te caro factus est, Dei.

¹ « Cosmas le Mélode ... a laissé de très belles hymnes, mais on ne peut garantir l'authenticité de toutes celles qui portent son nom »: Cay II, 212. Cosmas vocatur etiam Hierosolymitanus quia fuit monachus S. Sabae, vel Maiumitanus quia postea fuit episcopus Maiumae Gazae.

Ἐνδοξε, Ἀειπάρθενε, μήτηρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, προσάγαγε τὴν ἡμετέραν προσευχὴν τῷ Ἰῶ σου καὶ Θεῷ, ἵνα σώσῃ διὰ σοῦ τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

1899 Τῆς εὐσπλαγγνίας τὴν πύλην ἀνοίξον ἡμῖν, εὐλογημένη Θεοτόκε. Ἐλπίζοντες οὖν εἰς σέ, μὴ ἀστοχῆσωμεν· βυσθῶμεν διὰ σοῦ τῶν περιστάσεων. Σὺ γὰρ εἶ σωτηρία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. PG 98, 484

Πολλὰ τὰ πλήθη τῶν ἡμῶν, Θεοτόκε, πταισμάτων. Πρὸς σέ κατέφυγον, ἀγνή, σωτηρίας δεόμενος. Ἐπίσειψαι τὴν ἀσθενοῦσάν μου ψυχὴν, καὶ αἴτησαι τῷ Ἰῶ σου καὶ Θεῷ ἡμῶν δοθῆναί μοι τὴν ἄφεσιν ὧν ἔπραξα δεινῶν, μόνη ἀγνή, μόνη εὐλογημένη.

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σέ ἀνατίθηναι, μήτηρ τοῦ φωτός, φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην σου.

1900 IX. In Pentecosten. [...] Μὴ τῆς φθορᾶς διαπειρᾶ κυφορήσασα, καὶ παντεχνήμονι Λόγω σάρκα δανείσασα, μήτηρ ἀπειρανδρε, Παρθένε Θεοτόκε, δοχεῖον τοῦ ἀστέκτου, χωρίον τοῦ ἀπειρου πλαστουργοῦ σου, σέ μεγαλύνομεν. PG 98, 492

1901 XIII. In occursum. [...] Προκύψας ὁ πρεσβύτερος, καὶ τῶν ἰχνῶν ἐνθέως ἐφαψάμενος τῆς ἀπειρογάμου καὶ Θεομήτορος, Πῦρ, ἔφη, βαστάζεις, ἀγνή! Βρέφος φρίττω ἀγκαλίσασθαι Θεόν, φωτός ἀνεσπέρου καὶ εἰρήνης δεσπόζοντα. PG 98, 512

Καὶ σοῦ τὴν καρδίαν, ἄφθορε, ῥομφαία διελεύσεται, Συμεῶν τῇ Θεοτόκῳ

Gloriosa, semper Virgo, Mater Christi Dei, affer nostram orationem ad Filium tuum et Deum, ut salvet per te animas nostras.

1899 Benignitatis ianuam aperi nobis, benedicta Dei genitrix. Sperantes utique in te nostra nos non fallat sententia: liberemur per te a calamitatibus. Tu enim es salus generis humani. PG 98, 483

Multae sunt multitudines, o Dei Genitrix, meorum peccatorum. Ad te confugi, o immaculata, salutis indigens. Visita infirmam animam meam, et postula a Filio tuo et Deo nostro, ut detur mihi remissio malorum quae perpetravi: o sola immaculata, sola benedicta!

Omnem spem meam in te colloco, mater luminis: custodi me sub protectionem tuam.

1900 IX. In Pentecosten. [...] O non per corruptionis experientiam gravidata, omniumque artificii Verbo carnem mutuata, mater virum nesciens, Virgo Deipara, hospitium eius qui portari nequit, locus infiniti victoris tui, te magnificamus. PG 98, 491

1901 XIII. In occursum. [...] Inclinator senex, et vestigia Deo inspirante contingens Dei Genitricis et virum nescientis: Ignem, ait, baiulas, o immaculata! Infantem pavesco in ulnas accipere Deum, luminis inoccidui pacisque dominatorem. PG 98, 511

Tuum vero cor, o immaculata, gladius pertransibit, Simeon Dei-

προηγόρευσεν, ἐν σταυρῷ καθορώσης σὸν Υἱόν, ᾧ βοῶμεν· Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

ODAE

- PG 98, 517 III. [...] Σὺ τῶν πιστῶν καύχημα πέλεις, ἀνύμφευτε· σὺ προστάτις· σὺ 1902
καὶ καταφύγιον Χριστιανῶν, τεῖχος καὶ λιμὴν. Πρὸς γὰρ τὸν Υἱόν σου ἐν-
τεύξεις φέρεις, πανάμωμε, καὶ σώζεις ἐκ κινδύνων τοὺς ἐν πίστει καὶ πόθῳ
Θεοτόκον ἀγνήν σε γινώσκοντας.
- 520 VIII. Τὴν ἀγνήν ἐνδόξως τιμήσωμεν, λαοί, Θεοτόκον· τὴν τὸ θεῖον πῦρ
ἐν γαστρὶ ἀφλέκτως συλλαβοῦσαν ὕμνοις ἀσιγήτοις μεγαλύνωμεν.
- 521 X. Κατακόσμησον τὸν νυμφῶνά σου, Σιών, καὶ ὑπόδεξαι τὸν βασιλέα
Χριστόν. Ἄσπασαι τὴν Μαριὰμ τὴν ὑπουράνιον πύλην· αὕτη γὰρ θρόνος
Χερουβικὸς ἀνεδείχθη. Αὕτη βαστάζει τὸν Βασιλέα τῆς δόξης· νεφέλη φωτὸς
ὑπάρχει ἡ Παρθένος, φέρουσα ἐν σαρκὶ Υἱὸν πρὸ ἑωσφόρου· ὃν λαῶν Σι-
μεὼν ἐν ἀγκάλαις αὐτοῦ ἐκήρυξε λαοῖς, Δεσπότην αὐτὸν εἶναι ζωῆς καὶ θα-
νάτου, καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

parae vaticinatus est, in cruce cum cernes Filium tuum, cui clama-
mus: Benedictus es, Deus patrum nostrorum.

- PG 98, 518 III. [...] Tu fidelium gloriatio es, o viri nescia; tu patrona, tu 1902
etiam refugium Christianorum, murus et portus. Ad Filium tuum
namque supplicationes affers, o immaculatissima, et salvas ex peri-
culis eos qui in fide et affectu Deiparam immaculatam te recogno-
scunt.
- 519 VIII. Immaculatam gloriose honoremus, o populi, Deiparam;
quae divinum ignem in utero quin combureretur concepit, hymnis
perpetuis magnificemus.
- 522 X. Adorna thalamum tuum, Sion, et suscipe regem Christum.
Amplere Mariam coelestem ianuam. Haec enim thronus Cheru-
bicus constituta est. Haec portat Regem gloriae: nubes luminis est
Virgo, portans in carne Filium qui est ante Luciferum, quem acci-
piens Simeon in ulnis suis praedicavit populis eum Dominum esse
vitae et mortis, et Salvatorem mundi.